

ment at kunne modsætte mig, at Rigsdagen fik en Medindflydelse paa den fortsatte Undersøgelse.

Jeg skal tillade mig at anbefale det høje Landsting at vedtage Lovforslaget, som det nu foreligger vedtaget af Folketinget.

Maegaard: Vi har nu hørt den højtærede Erhvervsminister forelægge Lovforslaget, og den højtærede Minister har derunder beskæftiget sig med Forholdene, saaledes som de har udviklet sig for denne Bank siden den 1. Januar 1925. Jeg tror, det allerede er sagt i Folketinget, at vi fra vor Side erkender den højtærede Ministers Berettigelse til at udstede denne foreløbige Lov; vi er ganske i Overensstemmelse med den højtærede Ministers Opfattelse i saa Henseende, og jeg tror ogsaa, at der til den højtærede Erhvervsminister har lydt Tak fra de Folk, der stod med Ansvaret for Banken paa det Tidspunkt, da den foreløbige Lov udstedtes. Der er ikke fra vor Side rejst nogen som helst Kritik mod denne Lov eller mod de Forudsætninger, hvorunder Loven er givet.

Det er beklageligt, at der saa ofte i vort Land sker Banksammenbrud; det er beklageligt, at saa mange af de store københavnske Banker i de senere Aar har maattet lukke, men jeg tror ikke, at Standsningen af nogen af de Banker, der tidligere har lukket, i den almene Befolkning, i alt Fald ude i Provinsen, har fremkaldt en saa dyb Følelse af Skuffelse som Lukningen af Andelsbanken. Denne Bank var startet, som ogsaa den højtærede Erhvervsminister talte om, væsentlig til Støtte for den danske Andelsbevægelse og dens Pengeomsætning. Man har kaldt den Andelsbanken, hvad jeg altid har bestridt Berettigelsen af; den er ingen Andelsbank, men den er startet af Folk, som har staaet Andelsbevægelsen nær, og har været ledet og styret af disse Folk, som ofte samtidig har været med i Styrelsen af vore Andelsorganisationer. Hensigten med denne Bank var, at den skulde omsætte Andelsbevægelsens og Andelsorganisationernes Midler til Støtte for Andelssagen, men jeg har aldrig kunnet skjule, hverken for mig selv, eller naar jeg offentligt har talt om An-

delsbanken, at der var to Skavanker ved denne Bank, een, som den havde fælles med andre Banker, og een, som den havde for sig selv. Den havde den Skavank fælles med andre Banker, at de, som styrede Banken, ofte var de samme som dem, der laante Midler af Banken. Det har vi set Eksempler paa før. Vi saa det i Landmandsbanken: de, der styrede denne, var paa en eller anden Maade engageret eller interesseret i andre Foretagender og var derfor interesseret i, at Banken støttede disse Foretagender maaske lidt længere end holdigt. Andelsbanken var, som sagt, startet for at støtte Andelsbevægelsen i dens Omsætning af sin Kapital, men ogsaa af en anden Grund, nemlig fordi Andelsbevægelsens Mænd ofte hos Aktiebankerne havde mødt en vis Modstand og Mangel paa Forstaaelse, mente man, idet Aktiebankerne ofte syntes, at de Midler, Andelsfolkene krævede, ikke var helt nødvendige. Vi, som har beskæftiget os med Andelsbevægelsen gennem Aarene, har ofte været udsat for, naar et nyt Foretagende skulde startes, at det var næsten umuligt eller i alt Fald meget vanskeligt at skaffe den til Starten nødvendige Kapital. Men her kommer vi til det andet svage Punkt ved Andelsbanken, nemlig at man i denne efter den Maade, hvorpaa dens Ledelse var sammensat i Forhold til Ledelsen af andre Andelsorganisationer, ikke kunde være tilstrækkelig kritisk overfor de nye Foretagender, der ønskedes startet. Blandt de Foretagender, Andelsbanken har finansieret, har der særlig været Tale om den danske Mælkeeksport. Jeg tror, det er berettiget at sige, at der her var noget nyt under Opsejling, som fra alle Sider betragtedes som godt i sin Vorden. Vi, som har med Eksporten af Landbrugsprodukter at gøre, ved alle, at vor Hovedkunde England efterhaanden faar andre Leverandører, der meget stærkt trænger Afsætningen af de danske Produkter. Det var derfor om at gøre for den danske Andelsbevægelse i rette Tid at se sig om efter andre Former for Afsætningen af sine Produkter, og Mælkeeksporten, et Navn, der dækker over Fabrikker, de saakaldte Mælkekondenseringsfabrikker, startedes for gennem disse Fabrikker at omdanne en Del af vor Mælk til et andet Pro-